

Zásady participatívneho rozpočtu

Mesto Rožňava sa stotožňuje s mechanizmom participatívneho rozpočtu ako s nástrojom pre samosprávy, ktoré sa snažia o naplnenie cieľov demokracie, občianskej spoluúčasti, transparentnosti, modernizácie a efektivity, tak ako ich stanovuje programový dokument OSN pod názvom Agenda 21 a ďalšie dokumenty schválené a prijaté správnymi orgánmi v Európskej únii na celoeurópskej, štátnej a komunálnej úrovni.

§1

Cieľ a predmet

Participatívny rozpočet je demokratický nástroj, ktorý umožňuje občanom priamo sa zapojiť do rozhodovacieho procesu o prerozdeľovaní financií z rozpočtu mesta. Umožňuje im diskutovať o všetkom, čo sa týka verejného rozpočtu a politiky a zároveň prijímať relevantné rozhodnutia. Obyvatelia samosprávy sa tak môžu aktívne angažovať v plánovaní, vytváraní, realizácii a kontrole verejných služieb a fungovania samosprávy.

Je zakázané, aby pred, počas a po realizácii projektu prostredníctvom participatívneho rozpočtu boli akoukoľvek formou propagovaná politická strana, politické hnutie alebo ideológia spájaná s týmito skupinami. V prípade porušenia zo strany tretích osôb si mesto vyhradzuje právo vykázať takéto osoby z priestoru realizácie projektu prostredníctvom mestskej polície.

Cieľom participatívneho rozpočtu je:

- **vytváranie nového vzťahu medzi zastupiteľstvom a občanmi**, čo v praxi znamená formovanie novej, demokratickejšej formy riadenia a rozhodovania,
- **zvyšovanie záujmu o veci verejné**, podporovanie aktívneho občianskeho prístupu,
- **presmerovanie verejných zdrojov** v prospech najpostihnutejších a na projekty, ktoré sú prioritou pre samotných obyvateľov mesta,
- **opätovné obnovovanie narušených sociálnych väzieb**,
- postupné **zvyšovanie transparentnosti mestskej správy**, odstraňovanie korupcie a vonkajších vplyvov, ktoré sú v rozpore so záujmami obyvateľov, na rozvoj mesta.

Predmetom procesu je verejný rozpočet, alebo aspoň jeho časť (nejde teda o mestské plánovanie). Účasť (participácia) občanov má priamy dopad na rozpočet (nie je to teda konzultácia).

§2

Základné pojmy

Participatívny rozpočet je právne záväzný výstup rozpočtu Mesta Rožňava, ktorý je výsledkom aktívnej účasti občanov pri prerozdeľovaní časti verejných zdrojov mesta.

Participatívny rozpočet umožňuje občanom priamo sa zapojiť do rozhodovacieho procesu o prerozdelení vyčlenených financií z rozpočtu mesta.

Participant je každý obyvateľ, s trvalým a prechodným pobytom na území Mesta Rožňava a nezisková organizácia, občianske združenie, spoločenstvo vlastníkov bytov, alebo právnická osoba so sídlom na území mesta Rožňava.

Participácia je proces priamej účasti občanov mesta nielen na plánovaní, vytváraní, ale aj realizácii jednotlivých schválených projektov. Rozsah participácie je nutné uviesť už vo fáze predkladania projektu.

Participatívna komunita je základným orgánom participatívneho rozpočtu, pomocou ktorého sa vytvára priestor pre občanov, aby sa mohli intenzívne zapojiť do procesu participatívneho rozpočtu. Participatívnu komunitou sú všetci občania s trvalým a prechodným pobytom v Meste Rožňava, ktorí majú záujem zapojiť sa do participatívneho rozpočtu.

Výkonný orgán je zriadený osobitným štatútom, ktorého cieľom je koordinovať proces fungovania participatívneho rozpočtu. Skladá sa z predsedu – hlavného koordinátora, poslancov, prednostu MsÚ, vedúcich jednotlivých odborov Mestského úradu a riaditeľov organizácií zriadených mestom, volených zástupcov obyvateľov s trvalým a prechodným pobytom na území Mesta Rožňava, neziskových organizácií, občianskych združení so sídlom na území Mesta Rožňava.

Odborný garant je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má odborné vzdelanie príslušného smeru v závislosti od zamerania projektu (ak charakter projektu takéto vzdelanie na riadnu realizáciu projektu vyžaduje).

§3 Orgány

Mestské zastupiteľstvo si volí svojho **hlavného koordinátora – predsedu výkonného výboru** z poslancov mestského zastupiteľstva nadpolovičnou väčšinou prítomných poslancov. Mandát hlavného koordinátora končí: odvolaním mestským zastupiteľstvom nadpolovičnou väčšinou, písomným vzdaním sa svojho mandátu, skončením funkcie poslanca mestského zastupiteľstva. V prípade, ak hlavný koordinátor nemôže vykonávať svoju funkciu, primátor mesta dočasne poverí zastupovaním hlavného koordinátora iného člena výkonného výboru, spravidla na základe odporúčania hlavného koordinátora.

Mestské zastupiteľstvo prostredníctvom hlavného koordinátora:

- a) komunikuje s jednotlivými odbormi v zmysle platnej organizačnej štruktúry Mestského úradu,
- b) sprostredkováva komunikáciu medzi jednotlivými tematickými skupinami,
- c) môže kontrolovať realizáciu projektov,
- d) schvaľuje návrh participatívneho rozpočtu na nasledujúci rok,
- e) prerokováva predloženú správu o realizácii participatívneho rozpočtu,
- f) rešpektuje výsledky verejného zvažovania alebo verejného hlasovania.

Hlavný koordinátor – predseda výkonného výboru

- a) predkladá správy a výstupy z procesov participatívneho rozpočtu na schválenie mestskému zastupiteľstvu

- b) predkladá prednostovi Mestského úradu zoznam schválených projektov vo verejnom zvažovaní, alebo hlasovaní na samotnú realizáciu,
- c) zvoláva verejné stretnutia,
- d) predkladá správu o realizácii projektov do mestského zastupiteľstva podľa Štatútu participatívneho rozpočtu Mesta Rožňava.

Výkonný výbor mesta vo vzťahu k participatívne mu rozpočtu:

- a) komunikuje s predkladateľmi projektov,
- b) realizuje zadania vyplývajúce z participatívneho rozpočtu na aktuálny rok,
- c) predkladá návrh participatívneho rozpočtu do mestského zastupiteľstva,
- d) podieľa sa na organizácii verejných podujatí v kontexte s participatívnym rozpočtom,
- e) v súlade so zákonnými ustanoveniami zabezpečuje archiváciu kompletnej dokumentácie projektov podľa jednotlivých ročníkov (projekt, zmluva, vyúčtovanie v rátane všetkých príloh)
- f) v súlade so zákonnými ustanoveniami poskytuje všetky potrebné informácie verejnosti,
- g) zodpovedá za nastavenie procesov na projekty participatívneho rozpočtu,
- h) osobitné postavenie má hlavný architekt, ktorý posudzuje predložené projekty, či sú v súlade s územným plánom a ostatnými platnými dokumentmi.

Kontrolný orgán mesta vo vzťahu k participatívne mu rozpočtu je Mestský úrad, ktorý sa riadi podľa „Smernice pre výkon finančnej kontroly v pôsobnosti Mesta Rožňava“ a zákona 357/2015 o finančnej kontrole a audite v znení neskorších predpisov.

§4

Podanie, kontrola a vyrad'ovanie projektov

1. Každý participant, ktorý má sídlo na území Mesta Rožňava, má možnosť navrhovať projekty. Členovia Výkonného výboru prediskutujú návrhy v podobe projektových zámerov s predkladateľmi na verejných stretnutiach a konzultáciách. Po odovzdaní projektov vykonajú kontrolu a posúdenie projektov. Následne predložia odporúčanie na zaradenie projektov do hlasovania.
2. Návrhy projektov sa podávajú v zmysle harmonogramu, písomne a musia obsahovať:
 - a) Meno predkladateľa resp. názov právnickej osoby, adresu predkladateľa, resp. sídlo právnickej osoby, rodné číslo predkladateľa resp. IČO právnickej osoby, telefonický a emailový kontakt,
 - b) názov projektu (nápadu, návrhu),
 - c) stručný popis projektu vrátane očakávaného výsledku,
 - d) predpokladaný položkový rozpočet projektu v rozdelení z rozpočtu mesta a participácia,
 - e) presná adresa resp. miesto, kde sa bude projekt realizovať,
 - f) ak navrhovateľ získal, alebo sa uchádza o podporu na predkladaný projekt zo strany mesta aj z iných výdavkových položiek rozpočtu mesta, je potrebné túto skutočnosť uviesť,
 - g) v prípade, že je navrhovateľ so svojím projektom úspešný aj v akejkol'vek grantovej schéme iného donora (poskytovateľa finančných prostriedkov), je potrebné túto skutočnosť oznámiť Výkonnému výboru,

- h) uviesť rozsah dobrovoľníckej činnosti navrhovateľa pri realizácii projektu
 - i) časový harmonogram prác (v mesiacoch),
 - j) dobu udržateľnosti projektu,
 - k) Návrh projektu sa podáva:
elektronicky zaslaním na e-mailovú adresu: podatelna@roznavas.sk
3. Doručené návrhy projektov kontroluje Výkonný výbor participatívneho rozpočtu. Overuje sa formálna správnosť predložených návrhov. Neúplné návrhy budú vrátené na doplnenie, so stanovením novej lehoty na predloženie návrhu. Návrhy projektov spĺňajúce náležitosti podľa § 4 ods. 2 postúpi hlavný koordinátor prednostovi Mestského úradu, ktorý zabezpečí ich zverejnenie.
 4. Návrh projektu môže byť vyradený, ak ani po stanovení náhradnej lehoty (ktorá nesmie byť kratšia ako 7 kalendárnych dní) na predloženie nespĺňa náležitostí podľa §4 ods. 2. Vyradený môže byť projekt, ktorý nie je v kompetencii mesta a objem nákladov na realizáciu projektu, ktorý má byť hradený z rozpočtu mesta, nie je v súlade so schváleným rozpočtom pre participatívny rozpočet. Hlavný koordinátor vyradenie projektu zašle predkladateľovi projektu odôvodnenie, ktoré sa zároveň zverejní na webovom sídle mesta.
 5. Maximálny finančný podiel zo strany mesta na jeden predložený projekt je 70 % z celkovej hodnoty projektu. Podiel mesta nesmie prekročiť schválenú sumu určenú na PR v rozpočte mesta na príslušný rok.
 6. V prípade, že sa bude projekt realizovať formou dotácie, budú preň platiť všetky pravidlá ako pre ostatné dotácie v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta. Zároveň platí, že nie je možné dostať dotáciu na rovnaký resp. podobný účel podľa obidvoch dotačných schém (teda podľa týchto Pravidiel aj podľa vyššie uvedeného Všeobecne záväzného nariadenia). V prípade sporných projektov rozhodne výkonný orgán pre participatívny rozpočet.

§5 Verejné stretnutia

Počas verejných stretnutí dostanú účastníci kompletne informácie o zmysle, zásadách a princípoch participatívneho rozpočtu. Účastníci majú možnosť vysloviť svoje nápady a myšlienky. Počas verejných stretnutí sa členovia výkonného výboru stretnú s obyvateľmi priamo v teréne a budú diskutovať o nápadoch a možnostiach spracovania nápadov do projektov.

§6 Realizácia projektov

1. Po schválení projektov v hlasovaní nasleduje realizácia projektov.
2. Projekty sa realizujú v zmysle schváleného harmonogramu a uzatvorených zmlúv medzi mestom Rožňava a participantmi. Podmienkou realizácie projektov je predchádzajúce schválenie rozpočtu mesta mestským zastupiteľstvom na príslušný kalendárny rok.

3. Predkladatelia projektov, prípadne ďalší participanti, zabezpečia implementáciu projektov v spolupráci s výkonnými orgánmi a odborným garantom, ktorého prioritne zabezpečuje predkladateľ projektu.

§7

Monitoring a zhodnotenie projektov

1. Za monitoring realizácie jednotlivých projektov je zodpovedný Výkonný výbor participatívneho rozpočtu.
2. Hlavný koordinátor a Výkonný výbor participatívneho rozpočtu pravidelne monitorujú realizáciu projektov a po ich realizácii vypracuje zhodnotenie projektov pre mestské zastupiteľstvo a verejnosť podľa štatútu participatívneho rozpočtu.
3. Doba udržateľnosti projektu, ako aj spôsob starostlivosti o projekt je súčasťou preberacieho protokolu.

§8

Termíny na realizáciu

Jednotlivé kroky procesu participatívneho rozpočtu sa každoročne opakujú. O konkrétnych projektoch sa rozhoduje podľa nasledovného harmonogramu:

1. Mestské zastupiteľstvo schváli témy participatívneho rozpočtu na ďalšie obdobie najneskôr do decembra daného roku.
2. Termíny na realizáciu participatívneho rozpočtu sa upravujú štatútom na každý kalendárny rok osobitne.
3. V odôvodnených prípadoch a prípadoch, keď realizácia projektu vyžaduje stanoviská alebo povolenia tretích strán, môžu byť termíny na realizáciu projektu upravené Výkonným výborom participatívneho rozpočtu.

§9

Prechodné a záverečné ustanovenia

Tieto Zásady participatívneho rozpočtu schválilo mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 23. 9. 2021 uznesením č. 95/2021.

Týmto sa rušia Zásady participatívneho rozpočtu Mesta Rožňava schválené uznesením MZ č. 205/2017 z 30. 11. 2017 v znení neskorších zmien a doplnkov.

Zmenu týchto Zásad participatívneho rozpočtu schválilo mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 29. 9. 2022 uznesením č. 176/2022.

Zmenu týchto Zásad participatívneho rozpočtu schválilo mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 9. 11. 2023 uznesením č. 183/2023.

Michal Domik
primátor mesta